

980-37 (2^e)

**RICHTLIJNEN VOOR DE INHOUD VAN HET
MILIEUEFFECTRAPPORT
BAGGERSPECIEBERGINGSDEPOT
ZANDWINPUT LIENDEN**

provincie
GELDERLAND

P 980- 37
(2e ex)

**Richtlijnen voor de inhoud van het
Milieueffectrapport
Baggerspeciebergingsdepot Zandwinput Lienden**

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Gelderland
op 22 maart 1999.

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1 INLEIDING	1
2 PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING	1
2.1 Probleemstelling	2
2.2 Doel	3
2.3 Besluitvorming	3
3 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	4
3.1 Algemeen	4
3.2 Alternatieven	6
3.2.1 Nulalternatief	7
3.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief	7
4 BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING	7
5 GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	8
6 VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	12
7 LEEMTEN IN INFORMATIE	12
8 EVALUATIEPROGRAMMA	13
9 VORM EN PRESENTATIE	13
10 SAMENVATTING VAN HET MER	14
BIJLAGEN	
1 Hoofdpunten van het advies van de Commissie voor de m.e.r.	15
2 Ingekomen inspraakreacties en adviezen	16

1 INLEIDING

Biesbosch B.V. te Kerkdriel is voornemens om in de Ingensche Waarden in de gemeente Lienden een stortplaats voor verontreinigde baggerspecie te realiseren in de huidige, deels nog te ontgronden, zandwinplas. Het gaat vooral om de berging van verontreinigingsklasse 3 en 4 afkomstig uit regionale en rijkswateren. Door extra zandwinning als onderdeel van het voornemen wordt beoogd een bergingscapaciteit van 10,5 miljoen m³ baggerspecie te realiseren (7 miljoen m³ baggerspecie zonder extra zandwinning). Tevens wordt beoogd op daarvoor in aanmerking komende baggerspecie zandscheiding toe te passen.

Voor deze activiteit zijn vergunningen nodig op grond van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, alsmede een mogelijke nieuwe ontgrondingsvergunning. Op grond van het Besluit milieueffectrapportage (categorie 18.3) dient voor de besluitvorming over de vergunningverlening de m.e.r.-procedure te worden doorlopen. Bevoegd gezag zijn Gedeputeerde Staten van Gelderland en het Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland (namens de Minister van Verkeer en Waterstaat).

Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben op 17 augustus 1998 de startnotitie voor het milieueffectrapport (MER) van Biesbosch B.V. ontvangen. De startnotitie heeft gedurende de inspraaktermijn van 1 oktober 1998 tot en met 29 oktober 1998 ter inzage gelegen. Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben het advies van de Commissie voor de m.e.r. inzake de richtlijnen voor de inhoud van het MER op 3 december 1998 ontvangen. Naar aanleiding van de startnotitie zijn zestien inspraakreacties ingekomen.

De hoofdpunten van het advies van de Commissie voor de m.e.r. zijn te vinden in bijlage 1. Het advies van de commissie is gebruikt als basis voor het opstellen van de richtlijnen voor het MER. Daar waar de ingekomen inspraakreacties daartoe aanleiding gaven, zijn er verduidelijkingen of aanvullingen aangebracht.

Bijlage 2 bevat een samenvatting van de ingekomen inspraakreacties. Daar waar functioneel, is in de tekst van de richtlijnen voor het MER aan de hand van voetnoten een verwijzing weergegeven naar de in deze bijlage opgenomen inspraakreacties.

2 PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieueffectrapport wordt gemaakt en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

2.1 Probleemstelling

Het MER dient een beknopte beschrijving te geven van de knelpunten waarvoor het voornemen een oplossing tracht te vinden. Centraal bij dit voornemen staat het voorzien in de behoefte aan geschikte baggerspeciebergingslocaties met een voldoende capaciteit.

De keuze van de beoogde locatie moet worden gemotiveerd gelet op het meest recente, provinciaal (planologische en waterhuishoudings)beleid ten aanzien van baggerspecieverwijdering. Hierbij dienen tevens de resultaten van het (eerdere) MER Baggerspeciebergings Gelderland te worden betrokken. Volgens het MER "Baggerspeciebergings Gelderland" bleek uit de vergelijking van tien mogelijke bergingslocaties de locatie Zandwinput Ingensche Waarden in Lienden, op basis van de uitgangspunten toen, op een gedeelde derde plaats te komen. Het ging destijds om een beperkte stortcapaciteit.

In de startnotitie is sprake van de berging van klasse-3- en 4-baggerspecie. Voor het bepalen van de doelmatigheid van het baggerdepot is een actualisering van de behoefteraming aan bergingscapaciteit in Gelderland nodig. Dit aan de hand van een zo goed mogelijke prognose van het te verwachten specieaanbod (inclusief klasse-indeling, samenstelling en herkomst) tijdens de gehele exploitatiefase op basis van de meest recente gegevens en inzichten. Daarvoor is ook een realistische prognose nodig van de hoeveelheid klasse-3- en 4-specie die vrij kan komen in verband met de uitvoering van de beleidslijn "Ruimte voor de rivier" in Gelderland en die niet bijvoorbeeld in baggerdepots in het kader van de Zandmaas wordt geborgen. Ook dient rekening te worden gehouden met het feit dat inmiddels meerdere initiatieven voor de aanleg van baggerdepots in het Gelderse rivierengebied zijn ontplooid (o.a. Kaliwaal, Oosterhoutsche Waarden en baggerdepot Drempt).

Een schatting van het aanbod aan zandige specie is van belang in verband met de benodigde capaciteit van de fractiescheiding (bijvoorbeeld een sedimentatiebekken) en in verband met de invloed van de samenstelling van het te storten materiaal op de depotcapaciteit (sedimentatie- en consolidatiesnelheid).

De herkomst van de specie geeft voorts informatie over de te verwachten verontreinigingen en over de met de aanvoer gemoeide transportafstanden.

De startnotitie gaat uit van een vergroting van de zandwinput door middel van extra zandwinning alvorens de zandwinput zal worden ingericht als baggerspeciebergingsdepot. Met het oog daarop dient in het MER aandacht te worden besteed aan de vraag hoe de in de startnotitie omschreven voorgenomen activiteit zich verhoudt tot het terzake gevoerde provinciale- en rijksbeleid. Hierbij dienen de navolgende overwegingen aan de orde te komen.

Het uitbreiden en uitdiepen van de reeds bestaande zandwinlocatie is in strijd met het beleid dat de provincie Gelderland op dit moment dienaangaande voert. Het provinciale beleid ten aanzien van baggerspeciebergings is er op gericht om eerst de reeds bestaande (en in uitvoering zijnde) diepe zandwingaten te verondiepen en volgens het natuurstreefbeeld voor de uiterwaarden als EHS-gebied (Ecologische Hoofdstructuur) in te richten, alvorens eventuele nieuwe zandwinning in combinatie met speciebergings aan de orde is. Gelet op de bergingscapaciteit van de reeds bestaande zandwingaten is een nieuwe diepe zandwinning in de uiterwaarden op basis van rijksbeleid (Struktuurschema Oppervlaktedelfstoffen) en het hierop gebaseerde Gelders Streekplan (vastgesteld door Provinciale

Staten van Gelderland in 1996) vooralsnog niet toegestaan. In het Streekplan is een aantal zandwinlocaties aangegeven, waarmee kan worden voorzien in de Gelderse taakstelling voor beton- en overig zand voor de komende 15 tot 20 jaar. Als beleidsuitgangspunt is daarom opgenomen, dat buiten deze aangegeven locaties geen ruimte is voor nieuwe zandwinning, tenzij als uitruil voor de zogenaamde F3B-locatie in Maasbommel.

De in overeenstemming met het streekplanbeleid tot dusver reeds verleende en in voorbereiding zijnde vergunningen worden toereikend geacht om voor de eerstkomende 15 tot 20 jaar te voorzien in de Gelderse taakstelling voor beton- en overig zand.

Het verlenen van een ontgrondingsvergunning voor het uitbreiden en uitdiepen van de reeds bestaande zandwinlocatie ligt dan ook niet in de rede. (Een eerdere aanvraag voor een beperkte uitbreiding van de zandwinning is om dezelfde redenen recent door Gedeputeerde Staten van Gelderland geweigerd.)

In het kader van de rivierverruiming (beleidslijn "Ruimte voor de rivier") zal er in de komende jaren naar verwachting extra zand vrijkomen bij secundaire winningen (ingrepen in het rivierbed). Mede omdat voor de komende 15 tot 20 jaar reeds in de zandbehoefte wordt voorzien, vormen de beperkte afzetmogelijkheden van dit zand al een probleem op zich. Het creëren van nieuwe bergingscapaciteit door extra zandwinning zou dit probleem alleen maar vergroten.

Het is de vraag of onderhavige zandwininput om milieuhygiënische redenen door middel van extra zandwinnig uitgebreid en uitgediept zou moeten. Deze vraag dient in het MER te worden beantwoord.

2.2 Doel

De startnotitie (pagina 7) vermeldt de doelstellingen van de voorgenomen activiteit. Naast deze doelstellingen dienen in het MER ook duidelijke doelstellingen ten aanzien van milieubescherming en -verbetering (bijvoorbeeld natuurontwikkeling tijdens de afwerkfase) te worden beschreven, zodat ze kunnen dienen voor de afbakening van te beschrijven alternatieven. Met het oog op het volwaardig meewegen van het milieubelang in de besluitvorming moet aangegeven worden welke ruimte de gestelde doelen laten voor het ontwikkelen van alternatieven die gunstig zijn voor het milieu.

2.3 Besluitvorming

Het MER wordt opgesteld voor de besluitvorming in het kader van de vergunningverlening ingevolge de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Tevens gaat het om een eventuele nieuwe vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet, alsmede vergunningen ingevolge de Rivierenwet en eventueel de Wet bodembescherming. Beschreven dient te worden volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

In het MER moet kort worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grens- en streefwaarden voor emissies, maximaal toelaatbare risiconiveaus voor verschillende milieucompartimenten) gelden bij dit voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar de relevante beleidsnota's, (ontwerp)plannen en wetten. Naast de reeds in de startnotitie (pagina 16) vermelde besluiten en plannen dient rekening gehouden te worden met de Vierde Nota Waterhuishouding, het Beheersplan voor de Rijkswateren 1997 - 2000, de beleidslijn "Ruimte voor de rivier"¹ en de Leemtetwet bodembescherming (nazorgverplichting). Bijzondere aandachtspunten zijn verder het

¹ Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

(provinciaal) beleid ten aanzien zandwinning² in uiterwaarden mede in verband met rivierafvoer (vergelijk ook streekplan), het Structuurschema Groene Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur)³, het door Gedeputeerde Staten van Gelderland vastgestelde Begrenzingsplan Rijn -/ Waal -uiterwaarden (februari 1997), de EU-Vogelrichtlijn⁴ en eventueel andere van toepassing zijnde internationale richtlijnen met beschermingsformules voor planten- en diersoorten (zie ook § 3.1). De Neder-Rijn zal worden aangewezen als een belangrijk Vogelgebied volgens de EU-Vogelrichtlijn. Aangegeven moet worden of er in (de omgeving van) het studiegebied verder nog gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen, zoals het grondwaterbeschermingsgebied rondom de waterwinning bij Ommeren.

Ook dient de te hanteren methodiek voor de toetsing van emissies en immissies aan de normen (bijvoorbeeld ruimtelijke en temporele specificatie toetsingsgrootheden, al dan niet meenemen van achtergrondniveaus) te worden beschreven.

Tot slot dienen de besluiten te worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren, zoals wijziging van het bestemmingsplan.

3 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voorzover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voorzover deze gevolgen hebben voor het milieu. Bij deze beschrijving van de voorgenomen activiteit en bij het zoeken naar alternatieven kan het zinvol zijn uit te gaan van een analyse van deelactiviteiten in de diverse fasen⁵ van het project, zoals binnen de realisatiefase (inrichting/aanleg), de gebruiksfase (vullen en beheer) en tijdens of na de beëindiging (nazorg, monitoring en beheersmaatregelen, natuurontwikkeling).

² Zie inspraakreactie nummer 5, bijlage 2.

³ Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

⁴ Zie inspraakreactie nummer 16, bijlage 2.

⁵ Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

Deelaspecten zijn in dit geval onder meer⁶:

- Transport en ontsluiting: keuze van plaats (tijdelijke) opslag en overslag van primair en secundair zand na scheiding en van specie, transportpercentage per schip, persleiding, transportband, of per as; de ontsluiting van de locatie via de openbare weginfrastructuur.
- Ontgronding: meer dan vigerend vergund⁷.
- Inrichtingsaspecten: extra intensiteit van het verkeer op ontsluitingen⁸; geluidhinder; verkeersveiligheid langs de transportroutes; de omvang en vormgeving van de berging, mogelijkheden tot afdekking en isolerende en diffusie remmende lagen bij bovenzijde, op de bodem⁹ en talud (inclusief stabiliserende laag), het (horizontaal en verticaal) compartimenteren: "inpakken sterk verontreinigde baggerspecie", de stortmethodiek in verband met de dichtheid van te storten specie¹⁰ en het consolidatiegedrag, de wijze van tijdelijke opslag van baggerspecie voorafgaande aan verwerking; eventuele maatregelen ter bespoediging van het inklinkingsproces (consolidatie).
- Verwerking: van baggerspecie (zandscheiding met bijvoorbeeld een sedimentatiebekken en/of hydrocyclonage)¹¹, met mogelijke ruimtelijke inrichtingsvarianten binnen de inrichting.
- Controlevoorzieningen: beschrijf de te treffen organisatorische maatregelen met betrekking tot acceptatie en controle op de kwaliteit van de aangeboden baggerspecie; geef aan hoe tijdig het optreden van verspreiding van verontreinigingen kan worden gedetecteerd (monitoring-programma) en resultaten kunnen worden getoetst aan verwachtingen en normen. Monitoring¹² blijft noodzakelijk om het functioneren van het systeem op lange termijn in de gaten te houden.
- Nazorg: organisatorische maatregelen (fondsvorming, beheer).
- Natuurontwikkeling: streefbeeld, inrichting en beheer.

Preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen

Bij elk alternatief moet worden aangegeven welke maatregelen en voorzieningen worden getroffen om te voldoen aan de isolatie-, beheersing- en controlecriteria (IBC). Ook (on)mogelijkheden van mitigatie dan wel herstel in geval van ontoelaatbare emissies dienen te worden aangegeven¹³ (zoals geohydrologische isolatie).

De verwachte effectiviteit van te treffen IBC-maatregelen (zoals afdichtende lagen) en overige mitigerende en compenserende maatregelen dient beschreven te worden. Hierbij dient ook ingegaan te worden op het feit dat de locatie zich in de nabijheid van de Peelrandbreuk bevindt (zettingsgevoeligheid in de diepere bodemlagen).

⁶ Hierbij is het zinvol gebruik te maken van de aanbevelingen voor milieueffectrapportages in RIZA nota 96.073 "Overall zindert bagger" (RWS/RIZA, 1996).

⁷ Zie inspraakreactie nummer 5, bijlage 2.

⁸ Zie inspraakreacties nummers 5, 7, 8 in bijlage 2.

⁹ Zie inspraakreacties nummers 4 en 8, bijlage 2.

¹⁰ Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

¹¹ Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

¹² Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

¹³ Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

Bij de voorgenomen activiteit moet rekening gehouden worden met het restrictieve beleid van de overheid, tot stand gekomen na de recente overstromingen, waarbij nieuwe activiteiten en wijziging van bestaande activiteiten in de uiterwaarden niet worden toegestaan tenzij aangetoond kan worden dat:

- er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang;
- de activiteit redelijkerwijs niet buiten het winterbed gerealiseerd kan worden;
- de locatie geen belemmering vormt om in de toekomst de afvoercapaciteit te vergroten.

Heeft de voorgenomen activiteit wel effecten op het doorstromingsprofiel en/of op het waterbergend vermogen, dan zal onderzocht moeten worden op welke wijze duurzame (rivier)compensatie kan worden gerealiseerd.

De activiteit heeft mogelijk nadelige effecten op de Ecologische Hoofdstructuur volgens het Structuurschema Groene Ruimte¹⁴ en op het Neder-Rijngebied, dat in aanmerking komt voor aanwijzing tot "Speciale Beschermingszone" volgens de Vogelrichtlijn van de Europese Unie.

Daarvoor gelden speciale beschermingsformules. Als er wezenlijke waarden kunnen worden aangetast, moet worden aangegeven:

- of er een zwaarwegend maatschappelijk belang is voor het realiseren van de activiteit in of nabij de gevoelige gebieden;
- of er alternatieve locaties mogelijk zijn waarbij geen wezenlijke waarden worden aangetast;
- welke fysieke compenserende maatregelen bij de alternatieven genomen kunnen worden, indien ook na het treffen van mitigerende maatregelen wezenlijke waarden worden aangetast¹⁵.

3.2 Alternatieven

De keuze van de alternatieven en varianten moet worden gemotiveerd. In het MER zijn vooral de milieuargumenten voor deze keuze van belang. Voor de onderlinge vergelijking van de alternatieven moeten de milieueffecten volgens dezelfde methode en op hetzelfde detailniveau worden beschreven. Onzekerheden moeten bij de beschrijving van de verschillende alternatieven duidelijk worden aangegeven. Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) is verplicht.

De initiatiefnemer heeft in de startnotitie een viertal putvarianten genoemd met verschillende bergingscapaciteit en met en zonder verder ontgronden. Daarbij moet inzicht worden verschaft in de inpasbaarheid binnen te stellen rivierkundige eisen door de overheid¹⁶ en in de inpasbaarheid van de natuurontwikkeling in de natuurstreefbeelden voor de uiterwaarden¹⁷.

Om te voorkomen dat te lang met een te groot aantal alternatieven wordt gewerkt, is trechtering gewenst. Met trechtering, indikking aan de hand van beoordeling per mogelijk alternatief en varianten van de mate

¹⁴ PKB deel 4, blz. 64.

¹⁵ Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de volgende publicatie: Ministerie LNV, Directie Groene Ruimte en Recreatie: *Uitwerking compensatiebeginsel SGR*, oktober 1995.

¹⁶ Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

¹⁷ Zie inspraakreacties nummers 7 en 14, bijlage 2.

van bereiken van duidelijk geformuleerde doelstellingen en (beleidsmatige) randvoorwaarden, kan worden voorkomen dat onnodig veel werk wordt gestoken in een groot aantal alternatieven en varianten. Aldus is sprake van een gericht probleemoplossend ontwerpproces.

3.2.1 Nulalternatief

Naar de mening van de Gedeputeerde Staten van Gelderland is er sprake van een reëel nulalternatief, zijnde het niet uitvoeren van de voorgenomen activiteit. Voor de beschrijving van het nulalternatief dienen zowel de huidige situatie als de autonome ontwikkelingen te worden beschreven.

3.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) moet:

- realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu.

Gedeputeerde Staten van Gelderland vinden het zeer gewenst dat de initiatiefnemer bij het ontwikkelen van het MMA een "actieve" aanpak volgt. Hiermee wordt bedoeld, dat toepassing van de beste bestaande mogelijkheden voor milieubescherming en -verbetering bij de ontwikkeling van dit alternatief als uitgangspunt wordt genomen. Indien er echter argumenten zijn op grond waarvan deze aanpak niet mogelijk is, kan ook gekozen worden voor de "passieve" aanpak, waarbij na analyse van de milieueffecten van alternatieven of varianten het alternatief met de minst nadelige milieueffecten tot MMA wordt benoemd.

Bij het MMA moet in ieder geval sprake zijn van optimale IBC-maatregelen. Verder dienen bij de ontwikkeling van het MMA de volgende aspecten in overweging te worden genomen:

- minimaliseren van verspreiding van verontreinigingen naar grond- en oppervlaktewater;
- minimaliseren van de hinder (onder meer door geluid en stank) bij transport en overslag, ook over aanvoerwegen;
- minimaliseren van energieverbruik door bijvoorbeeld het beperken van transport over de weg;
- minimaliseren van veranderingen in grondwaterstanden en kwel, met zowel een tijdelijk als een permanent karakter;
- optimaal gebruik van schaarse grondstoffen door gebruik van secundair zand, tevens voor een optimale benutting van de gecreëerde stortcapaciteit;
- optimale mogelijkheden voor natuurontwikkeling en afstemming op de natuurstreefbeelden voor de uiterwaarden langs de Neder-Rijn, vooral tijdens de afwerkfase en het daaropvolgende beheer.

4 BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voorzover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden onderno-*

men."

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten van het voornemen. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan mogelijke verlaging van het winterbed ter plaatse¹⁸.

Als niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan of niet, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's worden gebruikt.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat de locatie en haar omgeving, voorzover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Hierbij moet met name gedacht worden aan gevoelige gebieden zoals de EHS, Vogelrichtlijngebied¹⁹, de drinkwaterwinning Ommeren en woongebieden²⁰. Per milieuaspect (geluid, bodem, water, enz.) kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied voorkomende flora en fauna (met name doelsoorten en beschermde soorten), de hydrologische en geomorfologische situatie, de huidige geluidsniveaus en de huidige grond- en oppervlaktewaterkwaliteit. Voorzover relevant kunnen gegevens, mits geactualiseerd, uit het MER "Baggerspeciebergings Gelderland" (tabel 3.2) als basis gebruikt worden voor een beschrijving van de locatie.

Geef ook een beschrijving van de rivierkundige situatie (komberging) ter plaatse en besteed aandacht aan gebruiksfuncties zoals agrarisch (grond)watergebruik²¹ en viswater.

Waar nodig dienen aanvullende gegevens over de bestaande situatie te worden verzameld (zoals grondboringen, metingen en gerichte inventarisaties van doelsoorten).

5 GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

De te verwachten gevolgen voor het milieu moeten, indien mogelijk, in hun onderlinge samenhang worden beschouwd. Het gaat vooral om de relatieve veranderingen ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling daarvan.

¹⁸ Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

¹⁹ Zie inspraakreactie nummer 16, bijlage 2.

²⁰ Zie inspraakreacties nummers 7, 9 en 13, bijlage 2.

²¹ Zie inspraakreacties nummers 3 en 4, bijlage 2.

Maak onderscheid in de milieugevolgen tijdens:

- de aanlegfase;
- de gebruiksfase en consolidatiefase;
- de fase van afwerking, eindbestemming en nazorg.

De keuze van de eventuele gidsstoffen dient gemotiveerd te worden in het licht van verschillen in stofeigenschappen en daardoor verschillende risico's van blootstelling (mens en dier) via verspreiding in het grondwater en via het oppervlaktewater.

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- de ernst van de effecten moet worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed; geef zover mogelijk een kwantitatieve beschouwing van het positieve effect van het gecontroleerd en geconcentreerd storten (vermindering contactoppervlak) voor vermindering van de verspreidingskans naar oppervlaktewater en grondwater²²;
- onzekerheden en aannames in de voorspellingsmethoden en modellen en onnauwkeurigheden in gebruikte gegevens moeten worden vermeld; minder gangbare voorspellingsmethoden moeten worden gemotiveerd;
- bij het afwegen van alternatieven moet vooral aandacht worden besteed aan die effecten die per alternatief verschillen of die welke de gestelde normen (bijna) overschrijden; toetsingskaders (gehanteerde milieukwaliteitsdoelstellingen en -eisen) moeten worden beschreven;
- de samenhang tussen vooral de volgende milieugevolgen moet worden beschreven: abiotische effecten, gevolgen voor biota en rivierkundige effecten;
- maak nuttig gebruik van ervaringen bij vergelijkbare baggerstortplaatsen.

Bij de effectbeschrijving dient aandacht te worden geschonken aan de volgende milieuaspecten:²³

Verontreiniging van het oppervlaktewater²⁴

De emissie en verspreiding van verontreinigingen in het water (opgeloste en slibgebonden verbindingen, eutrofiërende stoffen) dient bepaald en beschreven te worden in relatie tot de te kiezen stortmethode (onderlossen, storten met diffusor, etc.), de samenstelling en dichtheid van het te storten baggermateriaal en de huidige achtergrondconcentraties. Daarbij dient rekening te worden gehouden met het feit, dat de waterstand tijdens de diverse fasen sterk kan variëren²⁵. Met name bij hoog water is er een kans dat het in de put gestorte baggermateriaal uitgesleept wordt, waardoor het water in de rivier en de uiterwaarden

²² Zie inspraakreactie nummer 5, bijlage 2.

²³ Bij het opstellen van het MER is het zinvol gebruik te maken van de aanbevelingen voor milieueffectrapportages gedaan in RIZA-nota 96.073 "Overal zindert bagger" (RWS/RIZA, 1996: ISBN 9036950414).

²⁴ Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

²⁵ Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

stroomafwaarts verontreinigd worden²⁶. Er is met name risico van uitslepen bij het storten dichtbij de opening via de invaaropening en in de eindfase van het project. In het MER moet beschreven worden hoe groot deze risico's zijn en welke maatregelen getroffen zullen worden om deze te beperken of voorkomen (bijvoorbeeld een stortpauze bij perioden met hoog water en slechte weersomstandigheden dan wel bij ijsgang). Monitoring zal moeten uitwijzen wat de werkelijke effecten zijn.

Eveneens dienen de mogelijke milieugevolgen van (thermische) stratificatie in een (diepe) put te worden beschreven.

Grondwaterkwaliteit

Het verdient aanbeveling de effecten van het initiatief te kwantificeren met een grondwatermodel. Het gaat met name om variaties in grondwaterstanden en stromingsrichtingen in het eerste en tweede watervoerende pakket. Die gegevens zijn van belang voor de bepaling van de verspreiding van verontreinigingen. Ook de snelheid en richting van de stroming is van groot belang in verband met de drinkwaterwinning Ommeren. Tevens dienen mogelijke veranderingen in kwel en infiltratiesituatie binnendijs²⁷ te worden beschreven, met name in het geval van verdergaande ontzanding (dan vergund)²⁸. Er dient te worden aangegeven in welke mate functies, bijvoorbeeld agrarische²⁹, in de omgeving kunnen worden aangetast en wanneer. De verspreiding van verontreinigingen en de effecten hiervan op de grondkwaliteit dienen gekwantificeerd te worden. Het gaat hierbij in de eerste plaats om de emissie van verontreinigingen op de korte en middellange termijn (0-100 jaar), waar nodig via een "worst case"-scenario.

Daarbij is het van belang dat inzicht bestaat in de fysisch-chemische kwaliteit van de te storten baggerspecie.

Bodem³⁰

De bodemkwaliteit van de huidige zandwininput en (te ontgraven) omgeving (uiterwaardengrond) en de invloed daarop van de voorgenomen baggerspeciebergings dienen beschreven te worden. Aangegeven dient te worden hoe met verontreinigde grond wordt omgegaan. Toetsing dient plaats te vinden op basis van bestaande normen voor bodemverontreiniging.

Flora en fauna

Verstorende effecten op (beschermde) soorten en doelsoorten in het natuur- en waterbeleid, met bijzondere aandacht voor overwinterende en rustende vogels, dienen te worden beschreven³¹. Aangegeven moet worden hoe daar mee wordt omgegaan, waarbij mogelijk getoetst kan worden aan vergelijkbare situaties.

²⁶ Zie inspraakreactie nummer 4, bijlage 2.

²⁷ Zie inspraakreacties nummers 3, 4, 12a in bijlage 2.

²⁸ Zie inspraakreactie nummer 12a, bijlage 2.

²⁹ Zie inspraakreacties nummers 3 en 4 in bijlage 2.

³⁰ Zie inspraakreactie nummer 14, bijlage 2.

³¹ Zie inspraakreactie nummer 16, bijlage 2.

Er dient een schatting te worden gegeven van de ecotoxicologische risico's als gevolg van het vrijkomen van verontreinigingen in het oppervlaktewater voor enkele representatieve soorten, ook in verband met (de gevolgen van) stratificatie.

Hinder en leefbaarheid (geluid, geur, verkeersoverlast)

Er dient een beschrijving te worden gegeven van de gevolgen voor de leefbaarheid voor bewoners en recreanten door hinder (geluid, geur, risicobeleving, verkeersoverlast en visuele verstoring/landschappelijke inpassing)³², mede in verband met de tijdsduur daarvan (de lengte van de aanleg- en gebruikperiode).

Er dient aandacht te worden besteed aan de veranderingen in de geluidbelasting van het studiegebied, met name de belasting van aanwezige (verspreide) bebouwing in de omgeving en overige geluidgevoelige objecten. De 50 dB(A)-contour voor representatieve tijdstippen kan een indruk geven van de geluidbelasting van het gebied.

Een verder aandachtspunt is geurhinder indien baggerspecie boven waterniveau komt en bij de scheiding van (zandrijke) baggerspecie³³.

Veiligheid

In verband met de kans op wateroverlast is het van belang een kwantitatieve indicatie te geven van de effecten van de verschillende alternatieven op de rivierdynamiek en de (hoog)waterstanden. Aangegeven dient te worden hoe per te onderscheiden alternatief compensatie kan worden gevonden voor tijdelijke en permanente reductie van het doorstroomprofiel van de rivier.

Een verder aandachtspunt is de eventuele aantasting van de grondmechanische stabiliteit van de primaire waterkering³⁴, met name door verdergaande ontgroning.

Natuurontwikkeling

De besluitvorming over de baggerspecieberging zal onder meer worden gebaseerd op de te verwachten natuurontwikkeling ten gevolge van de inrichting en afwerking van het depot. De mogelijkheden voor natuurontwikkeling zijn afhankelijk van erosie- en sedimentatiepatronen in het buitendijks gebied en met name van het consolidatiegedrag van de te storten materialen. Onnauwkeurigheden in de schattingen van het consolidatiegedrag kunnen grote invloed hebben op de beoordeling. In het MER zal aangegeven moeten worden wanneer de eindsituatie bereikt wordt en wat de onzekerheden zijn.

³² Zie inspraakreacties nummers 5, 8 en 9 in bijlage 2.

³³ Zie inspraakreactie nummer 5, bijlage 2.

³⁴ Zie inspraakreactie nummer 12, bijlage 2.

6 VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

Bij de vergelijking van de positieve en negatieve milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, inclusief het MMA en het nulalternatief, zal inzicht moeten worden gegeven in de essentiële punten waarop deze verschillen en in de mate waarin. Het zal vooral gaan om de doelmatigheid, de verspreidingskans van verontreinigingen, ecotoxicologische risico's, waterhuishoudkundige effecten, alsmede om potenties tot natuurontwikkeling.

Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie met een overeenkomstige onzekerheid plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, bevelen Gedeputeerde Staten van Gelderland aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven en uitvoeringsvarianten, in het bijzonder van het MMA. Het is eveneens niet verplicht, maar wel zeer zinvol om een onderzoek uit te voeren naar de perceptie van verschillende actoren met betrekking tot de milieurisico's (belevingsonderzoek) en te inventariseren wat de wensen en natuurbeelden met betrekking tot de afwerking van het baggerspeciedepot en de natuurontwikkeling zijn.

7 LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen (dat wil zeggen van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, respectievelijk van de milieueffecten) ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in de verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- welke consequenties de leemten en onzekerheden hebben voor de nemen besluiten.

8 EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De bevoegde instanties moeten bij de besluiten aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat Biesbosch B.V. in het MER reeds een aanzet doet tot een dergelijk onderzoeksprogramma, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Monitoring is nodig om de effecten van het initiatief te kunnen evalueren. Hierbij kan gedacht worden aan monitoring van bijvoorbeeld de kwaliteit van het oppervlaktewater en het grondwater en de kwaliteit van de aangeleverde baggerspecie. De effecten op de autonome ontwikkeling en die van natuurontwikkeling dienen eveneens gemonitord te worden.

Signalering van schadelijke milieueffecten met behulp van een monitoringsprogramma moet gekoppeld worden aan maatregelen. Indien bepaald grens- en streefwaarden worden overschreden, dient duidelijk te zijn welke werkwijze gevolgd gaat worden en welke maatregelen getroffen worden om de nadelige milieueffecten te beperken of te voorkomen.

9 VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Voor de presentatie bevelen Gedeputeerde Staten van Gelderland verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen;
- in het MER aan te geven waar en tegen welke kosten een exemplaar van het MER is te verkrijgen;
- de indeling van het MER in hoofdstukken en paragrafen zoveel mogelijk in overeenstemming te laten zijn met de indeling van onderhavige richtlijnen.

10 SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het MMA en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGE 1: HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES VAN DE COMMISSIE VOOR DE M.E.R.

De aandacht in het MER Baggerdepot zandwinput Lienden dient met name uit te gaan naar de volgende onderwerpen.

- De doelmatigheid van het aan te leggen baggerdepot: de gewenste capaciteit in relatie tot een actualisering van het aanbod van diverse klassen baggerspecie in Gelderland, alsmede in relatie tot het (provinciale) ontgrondingenbeleid.
- Naast een nulalternatief, de huidige situatie met de autonome ontwikkeling van de zandwinning ter plaatse, dienen tenminste een voorkeursalternatief en een MMA te worden uitgewerkt. Daarbij kan met trechtering worden voorkomen, dat onnodig veel werk wordt gestoken in het vergaand uitwerken van een (groot) aantal alternatieven en varianten die toch niet realistisch zijn.
- Geef inzicht in de deelactiviteiten behorende bij elke fase van het project en de looptijd daarvan in verband met gerelateerde milieugevolgen en -risico's.
- Beschrijf het verspreidingsrisico van verontreinigingen naar grondwater en oppervlaktewater en de ruimtelijke en tijdschaal daarvan, dit in verhouding tot het achtergrondniveau. Ga daarbij in op de mogelijke beïnvloeding van de (drink)waterwinning bij Ommeren.
- Beschrijf (tijdelijke) veranderingen in het doorstromingsprofiel en welke maatregelen ter compensatie kunnen worden getroffen.
- Beschrijf de mate van hinder en gevolgen voor de leefbaarheid per projectfase.

BIJLAGE 2: INGEKOMEN INSpraakREACTIES EN ADVIEZEN

Naar aanleiding van de terinzagelegging van de startnotitie hebben de volgende personen of instanties een inspraakreactie of advies ingediend.

- 1 Anonieme persoon bij brief van 20 oktober 1998, ontvangen op 21 oktober 1998.
- 2 Burgemeester en Wethouders van de gemeente Lienden bij brief van 22 oktober 1998, ontvangen op 23 oktober 1998.
- 3 G. van Leeuwen te Eck en Wiel bij brief van 21 oktober 1998, ontvangen op 23 oktober 1998.
- 4 Gewestelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (GLTO) en Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO), afdeling Lienden, bij brief van 26 oktober 1998, ontvangen op 28 oktober 1998.
- 5 Burgemeester en Wethouders van de gemeente Lienden bij brief van 27 oktober 1998, ontvangen op 28 oktober 1998.
- 6 Zuiveringsschap Rivierenland te Tiel bij brief van 28 oktober 1998, ontvangen op 29 oktober 1998.
- 7 Burgemeester en Wethouders van de gemeente Rhenen bij brief van 28 oktober 1998, ontvangen op 29 oktober 1998.
- 8 Ondernemersvereniging Lienden Ommeren Ingen bij fax en brief van 29 oktober 1998, ontvangen op 29 oktober 1998, respectievelijk 11 november 1998.
- 9 G.H. Spies en F.H. Spies te Ingen bij brief van 29 oktober 1998, ontvangen op 30 oktober 1998.
- 10 Familie Van Os mede namens drie andere families te Ingen/Eck en Wiel, bij brief van 27 oktober 1998, ontvangen op 30 oktober 1998.
- 11 Exploitatiemaatschappij Veerdienst Ingen-Elst B.V. te Ingen bij fax en brief van 29 oktober 1998, ontvangen op 29 oktober 1998, respectievelijk 30 oktober 1998.
- 12 Polderdistrict Betuwe te Elst (Gld.) bij brief van 29 oktober 1998, ontvangen op 30 oktober 1998.
- 13 Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amerongen bij fax en brief van 29 oktober 1998, ontvangen op 30 oktober 1998, respectievelijk 2 november 1998.
- 14 Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland te Arnhem bij brief van 30 oktober 1998, ontvangen op 3 november 1998.
- 15 Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort bij brief van 3 november 1998, ontvangen op 4 november 1998.

- 16 Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), Directie Oost te Deventer bij brief van 3 november 1998, ontvangen op 6 november 1998.
- 17 Polderdistrict Betuwe te Elst (Gld.) bij brief van 11 november 1998, ontvangen op 16 november 1998.

Relatie tussen de ingekomen inspraakreacties en adviezen en de richtlijnen voor de inhoud van het MER

Het advies van de de Commissie voor de m.e.r. is gebruikt als basis voor de opgestelde richtlijnen voor de inhoud van het MER. Daarnaast zijn zeventien inspraakreacties en adviezen ingekomen. Deze inspraakreacties en adviezen zijn aangewend om de richtlijnen - daar waar nodig - te verduidelijken of aan te vullen. Wij merken op dat inspraakreacties die als bedenkingen zijn geuit, door ons zoveel mogelijk als adviezen ten behoeve van de richtlijnen zijn verwerkt. De initiatiefnemer dient bij het opstellen van het MER de richtlijnen te volgen. Zodra de initiatiefnemer het MER tezamen met de vergunningaanvragen bij ons heeft ingediend, wordt eenieder in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken ten aanzien van de inhoud van het MER.

Samenvatting van de ingekomen inspraakreacties en adviezen

1 *Anonieme persoon*

Men geeft aan dat men bezwaar wil maken tegen de startnotitie van Aannemersbedrijf Biesbosch B.V. voor een stortplaats ten behoeve van de berging van verontreinigde baggerspecie in de Ingensche Waarden.

2 *Burgemeester en Wethouders van de gemeente Lienden*

- a Men geeft aan dat men nogal verrast is door de indiening van de startnotitie m.e.r. Tijdens recente overleggen met andere overheden is niet ter sprake gekomen dat op korte termijn met een inrichtings-m.e.r. zou worden gestart.
- b Men verwijst naar recent gestelde Kamervragen omtrent de stort van 200.000 m3 klasse-4-slib op de Maasvlakte en geeft daarmee aan dat men verontrust is ten aanzien van de gevolgen van het storten van verontreinigde baggerspecie in de Ingensche Waarden.
- c Toetsing van de voorgenomen activiteiten aan het vigerende bestemmingsplan vindt men op dit moment prematuur.
- d Men kondigt aan dat ten aanzien van de inhoud van de startnotitie m.e.r. baggerdepot Lienden zo spoedig mogelijk een reactie zal worden verzonden.

3 *G. van Leeuwen*

- a Men wil bezwaar aantekenen tegen de voorgenomen baggerspecieberging in de Ingensche Waarden te Lienden.
- b Men is met zorg vervuld voor de gevolgen van de te storten verontreinigde baggerspecie op het grondwater.
- c Men vraagt zich af wat de gevolgen zijn van het nog verder uitdiepen van de plas en waar men

eventuele schade kan verhalen.

4 *GLTO en NFO, afdeling Lienden*

- a Men constateert dat op geen enkele wijze aandacht is gegeven of zal worden gegeven aan de agrarische sector c.q. de grondgebruikers in en om de locatie Ingensche Waarden. Men verzoekt om een agrarische paragraaf op te nemen in de MER.
- b Aangegeven wordt dat de landbouw als gebruiker van de grond en van oppervlakte- en grondwater, geen enkel risico kan/wil lopen dat het vee of het gewas door het voorgenomen initiatief in gevaar komt. De kans dat er emissies van verontreinigende stoffen uit de baggerspecie via grond- en oppervlaktewater plaats zullen vinden, is voor de landbouw onacceptabel.
- c Men is van mening dat voor baggerspecie in de verontreinigingsklassen 3 en 4 permanente berging in putten niet de juiste oplossing is, zeker niet op de langere termijn. Men vraagt zich af hoe beheersbaar een dergelijke opslag is en blijft.
- d Wanneer de rivier buiten haar oevers treedt, zou er een open verbinding tussen rivier, opslagdepot en het achterliggend land ontstaan, waardoor er vervuild slib meegevoerd zou kunnen worden landinwaards.
- e Bij hoog water zou een sterke ondergrondse kwel ontstaan, waardoor de vervuilde baggerspecie via het grondwater ook achter de winterdijk zou kunnen komen en de daar aanwezige fruitopstanden zou kunnen beschadigen. Men acht de druk c.q. kracht van water zo groot dat een baggeropslag niet of nauwelijks zou zijn te isoleren.
- f In het MER dient duidelijk te worden aangegeven welke risico's er zijn tijdens de periode waarin het baggerdepot zal worden gevuld en hoe deze risico's kunnen worden uitgesloten.
- g Men is van mening dat milieu en veiligheid bij de voorkeursalternatieven van de initiatiefnemer niet de belangrijkste rol hebben gespeeld. Het MER zal moeten uitwijzen of geen onderafdichting, in plaats van klei-afdichting of compartimentering, de meest milieuvriendelijke en veiligste keuze is.

5 *Burgemeester en Wethouders van de gemeente Lienden*

- a Er wordt op gewezen dat binnen de gemeente Lienden geen politieke meerderheid aanwezig is om mee te werken aan de realisatie van het baggerspeciebergingsdepot.
- b Men is van mening dat niet de behoefte aan industriezand, maar de vraag naar een baggerspeciebergingsdepot de reden vormt voor het voornemen om tot een aanmerkelijke vergroting van de bestaande ontzanding te komen door middel van een nieuwe ontgrondingsvergunning.
- c Men is van mening dat het uitgangspunt onjuist is dat de verontreinigde baggerspecie, die op verschillende locaties wordt aangetroffen, op een centraal punt wordt verzameld en geconcentreerd wordt opgeslagen. Men vindt dit een korte termijn denkwijze. Er is geen enkel zicht op welke wijze in de toekomst de opgeslagen baggerspecie gereinigd kan worden.
- d Ten aanzien van de variant waarbij op een diepte van 25 tot 40 meter eerst wordt ontzand en vervolgens verontreinigde baggerspecie zal worden gestort, wordt aandacht gevraagd voor de gevolgen voor bodem, grondwater en geohydrologie mede in relatie tot de samenstelling van de specie.
- e Gelet op het feit dat de afgelopen zes jaar de uiterwaarden tweemaal volledig onder water hebben gestaan, wordt aandacht gevraagd voor de verspreiding van verontreinigende stoffen

- naar het oppervlaktewater.
- f Men acht de huidige dijk qua afmetingen en sterkte ongeschikt om specie en zand per as af te laten voeren.
 - g Voorts wordt aandacht gevraagd voor de te verwachten verkeersoverlast als de specie en het zand per as door het dorp Ingen zou worden afgevoerd.
 - h Aandacht wordt gevraagd voor de geluidhinder veroorzaakt door inrichtingsgebonden activiteiten (winning van zand, storten van baggerspecie), alsmede door de aan- en afvoer per schip dan wel per as.
 - i Er wordt opgemerkt dat er geurhinder zou kunnen optreden op het moment dat baggerspecie boven water in depot wordt gezet, dan wel wanneer er sprake is van bewerking en scheiding van baggerspecie.
 - j Aandacht moet er worden besteed aan de aantasting van de bestaande natuurwaarden en de te realiseren natuurwaarden (uitgaande van de situatie dat er geen baggerspecie ter plaatse zal worden gestort).
 - k Ook moet er aandacht worden besteed aan de aantasting van het leefmilieu in de omgeving van de Ingensche Waarden.
 - l Tot slot wordt er nog gewezen op de MER Baggerspeciebergings Gelderland, de Aanvulling op deze MER, het voorlopige standpunt dat Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben ingenomen ten aanzien van de rangorde van tien mogelijke locaties voor de berging van baggerspecie, die in het kader van deze MER zijn onderzocht en het beroepschrift van 2 mei 1996 dat Burgemeester en Wethouders van Lienden in dat kader hebben ingediend.

6 *Zuiveringsschap Rivierenland*

Het Zuiveringsschap Rivierenland geeft aan geen opmerkingen te hebben op de startnotitie voor de milieueffectrapportage.

7 *Burgemeester en Wethouders van de gemeente Rhenen*

- a Opgemerkt wordt dat onduidelijk is wat de betekenis is van de 550 meter contour rond het depot. Binnen deze contour bevinden zich enkele woningen langs de Rijksstraatweg en De Opslag te Elst (U.). Ten aanzien van deze woningen zal geen sprake mogen zijn van overlast ten gevolge van de inrichting en het gebruik van het baggerdepot.
- b Bij toekomstige vergunningverlening zullen waarborgen moeten worden gesteld om te voorkomen dat het baggerdepot extra vrachtverkeer vanuit of naar Elst (U.) genereert.
- c Met de aangegeven voorkeur voor alternatief C kan in beginsel worden ingestemd. Daarbij wordt overwogen dat een verdere verdieping van de zandwinplas leidt tot een extra zandopbrengst en een grotere capaciteit voor gecontroleerde baggerbergings op één plaats. Een afwerking onder water levert een grotere landschappelijke samenhang op met de uiterwaarden De Blauwe Kamer en Palmerswaard in de gemeente Rhenen en de Amerongse Bovenpolder in de gemeente Amerongen.

8 *Ondernemersvereniging Lienden Ommeren Ingen*

- a Men deelt mee dat men zich keert tegen het voornemen om een permanente baggerspeciebergings te realiseren in de Ingensche Waarden.

- b Thans kan men niet overzien welke consequenties dit zal hebben voor de instandhouding van een gezond leef- en werkklimaat voor het bedrijfsleven in Ingen en de omgeving van de Ingensche Waarden. Er is nog veel onderzoek nodig naar ondermeer de gevolgen voor bodem en water.
- c Afdichting van het baggerdepot aan de onderzijde komt in de startnotitie onvoldoende aan de orde. Er is nader onderzoek gewenst omtrent de risico's van doorsijpeling aan de onderkant van het depot.
- d Er zijn vraagtekens te plaatsen bij de geschiktheid van de locatie Ingensche Waarden. Dat er gesteld wordt dat er nu reeds sprake zou zijn van "gebleken geschiktheid" wordt uiterst prematuur geacht.
- e Men is tegen het feit dat er wordt uitgegaan van een permanente berging van baggerspecie. Het kan niet worden uitgesloten dat via bewerking of verwerking van slib (opslag in korrels e.d.) in de toekomst het baggerprobleem in Nederland zodanig kan worden opgelost, dat het aantal benodigde bergingslocaties fors kan worden gereduceerd.
- f Uitbreiding van de industriezandwinning en het inrichten van een permanent baggerspeciedepot zal naar verwachting leiden tot veel extra verkeersbewegingen. De ontsluiting zal naar verwachting via de Rijnstraat en de kom van Ingen verlopen. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de leefbaarheid in Ingen en voor het verkeer van en naar bedrijven in Ingen en de omgeving Ingensche waarden. De belangen van vele gevestigde ondernemers kunnen hierdoor worden geschaad.

9 *G.H. Spies en F.H. Spies*

Men tekent bezwaar aan tegen het verlenen van een vergunning van een baggerspeciebergingsdepot. De bezwaren richten zich met name op het instandhouden van de leefbaarheid voor de directe omwonenden en de gevolgen voor de landschappelijke waarde van het gebied. Verder wordt er bezwaar gemaakt tegen het feit dat de startnotitie niets vermeldt over de historische waarde van 'het Veerhuis' te Ingen.

10 *Familie Van Os mede namens drie andere families*

Men maakt bezwaar tegen de aanvraag om vervuild slib te mogen storten in de zandwinplas in de Ingensche waarden. Men denkt dat er vervuilende stoffen uit het baggerdepot via het grondwater in de omliggende gronden terecht zouden kunnen komen. Tevens worden er vraagtekens gezet bij het voornemen om het zandwingat nog verder uit te diepen en te vergroten. Men vertrouwt erop dat één en ander nog grondig zal worden onderzocht voordat er vergunning zal worden verleend.

11 *Exploitatiemaatschappij Veerdienst Ingen-Elst B.V.*

Men tekent bezwaar aan tegen het verlenen van een vergunning voor het baggerdepot. De bezwaren richten zich op bedrijfseconomische motieven: de milieueffecten van het baggerdepot zouden kunnen leiden tot de teloorgang van de Veerdienstonderneming.

12 *Polderdistrict Betuwe*

- a Men verzoekt in verband met de verder te volgen procedure het polderdistrict Betuwe op te nemen in de adressenlijst van betrokken instanties.
- b In de startnotitie wordt bij de te onderzoeken milieuaspecten het waterkeringsaspect gemist. De initiatiefnemer dient de effecten van de ontzanding op de standzekerheid van de waterkering te onderzoeken.

13 *Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amerongen*

In de startnotitie is een 500 meter contour rond de locatie getekend die door de lintbebouwing van de kern in Elst loopt. Het is mogelijk dat daar nog enige verdichting van woningbouw zal kunnen plaatsvinden, hetgeen wordt meegenomen in de voorbereiding voor het bestemmingsplan van Elst, gemeente Amerongen, waarmee in 1999 een aanvang wordt gemaakt. Men zal bezwaar aantekenen indien de voorgenomen activiteiten in de startnotitie de mogelijk geschetste ontwikkelingen in Elst, gemeente Amerongen, zullen belemmeren.

14 *Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland*

- a In het MER dient een kwalitatieve inschatting te worden gemaakt van de verspreidingsrisico's. Per variant dient het verspreidingsrisico van verontreinigde specie richting oppervlaktewater te worden uitgewerkt. Daarbij moet gedacht worden aan factoren zoals storttechniek, stroming, consolidatie, diffusie, windinvloed, organismen erosie en dergelijke. Deze factoren dienen per te onderscheiden fase (vulfase, consolidatiefase, eindfase) te worden uitgewerkt, waarbij rekening moet worden gehouden met het feit dat de waterstand op de betreffende locatie tijdens de diverse fasen sterk kan variëren. Er dient eveneens rekening te worden gehouden met een mogelijke verlaging van het winterbed ter plaatste ten behoeve van de vergroting van de afvoercapaciteit van de rivier.
- b In het MER dienen de vrachten aan verontreinigingen richting het oppervlaktewater te worden gekwantificeerd. Hierbij dienen de vrachten aan verontreinigingen (opgelost, gebonden aan zwevende stof en eutrofiërende stoffen) per verspreidingsroute en per fase in kaart te worden gebracht.
- c Er dient per fase een inventarisatie te worden gemaakt van de mogelijkheden om verspreiding van verontreinigde specie te voorkomen. Daarbij moet niet alleen aan technische middelen worden gedacht, maar ook aan organisatorische en/of beheersmaatregelen. In het rapport "Overal zindert bagger" (RWS/RIZA nota 96-073, november 1996) zijn reeds enige aanzetten gegeven van mogelijkheden om verspreiding te voorkomen.
- d In het MER dient rekening te worden gehouden met de mogelijkheid van hergebruik van baggerspecie bij de aanleg en het onderhoud van het depot. Het hergebruik dient plaats te vinden in het kader van het Bouwstoffenbesluit.
- e Afhankelijk van de gekozen variant zal bij de inrichting van het depot naar alle waarschijnlijkheid verontreinigd riviersediment (uiterwaardengrond) vrijkomen. In het MER dient uitgewerkt te worden hoe met deze grond zal worden omgegaan (bodemonderzoek, grondbalans, transport, bestemming, enzovoort).
- f In het MER dient uitgewerkt te worden in hoeverre mogelijke effecten van het depot richting oppervlaktewater in de vul- en eindfase worden gemonitord en bij welke waarden er

- maatregelen getroffen dienen te worden om mogelijk negatieve effecten weg te nemen dan wel te compenseren. Aangegeven dient te worden aan welke maatregelen wordt gedacht.
- g Aangezien het voornemen bestaat om een deel van de specie door middel van een sedimentatiebekken te bewerken (met als doel de zandfractie af te scheiden), gelden de aspecten genoemd bij a tot en met f ook voor de aanleg- en gebruiksfase van het sedimentatiebekken.
- h Opgemerkt wordt dat de voorgestelde alternatieven B en D gezien het vastgestelde beleid Ruimte voor de Rivier als weinig kansrijk moeten worden aangemerkt, aangezien zij een belemmering kunnen vormen voor een toekomstige vergroting van de afvoercapaciteit van de rivier ter plaatse door middel van winterbedverlaging.
- i In beschouwing dient te worden genomen dat de grote rivieren zijn aangewezen als onderdeel van de ecologische hoofdstructuur van het land. Geadviseerd wordt daarom één of meerdere alternatieven in het onderzoek te betrekken, waarbij de belangen van de specieberging, de gewenste rivierkundige afvoercapaciteit ter plaatse, de potenties van natuurontwikkeling en de landschappelijke inpassing met elkaar in verband worden gebracht.

15 *Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB)*

Opgemerkt wordt dat de voorgenomen plannen kunnen conflicteren met het rijksbeleid met betrekking tot het duurzaam behoud van het archeologisch bodemarchief.

16 *Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV)*

De locatie is gelegen in het Vogelrichtlijngebied Neder Rijn, dat zal worden aangewezen in het kader van de EU-Vogelrichtlijn. Uit jurisprudentie is bekend dat nu al sprake is van rechtsgevolgen in het kader van de Vogelrichtlijn. In het kader van deze richtlijn kunnen vogelpopulaties op niveau worden gebracht, leefgebieden worden hersteld en biotopen worden hersteld. Als het baggerdepot op de in de startnotitie aangegeven wijze wordt ingericht, zal er geen sprake zijn van vermindering van de vogelkundige waarde. Als het project wordt uitgevoerd als natuurvariant zal er sprake zijn van een hogere vogelkundige waarde. In beide gevallen is melding van compensatie aan de EU-commissie niet noodzakelijk. Verzocht wordt in de MER expliciet aandacht te schenken aan de EU-Vogelrichtlijn.

17 *Polderdistrict Betuwe*

Het betreft een aanvulling op een eerder ingezonden inspraakreactie. Behalve het waterkeringsaspect wordt in de startnotitie eveneens een beschrijving van de effecten van de ontzanding op de oppervlaktewaterhuishouding gemist. Door de ontzanding treden er wijzigingen op in kwel die gekwantificeerd dienen te worden. Daarnaast dient te worden aangegeven of het oppervlaktewaterstelsel hierop is berekend en of er aanpassingen in het stelsel noodzakelijk worden geacht. Verzocht wordt de effectenbeschrijving van de voorgenomen ontzanding op de oppervlaktewaterhuishouding in het MER op te nemen.

